

Siseministri määruse „Rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistuse vorm ja sellele kantavate andmete loetelu“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu on välja töötatud, et võtta kasutusele uus rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistuse (edaspidi *tunnistus*) vorm. Uue kaardi vormis dokumentide väljaandmise lepingu rakendamisega seondult muudetakse ka tunnistuse vormi ja täpsustatakse sellele kantavate andmete loetelu. Määrusega tehtavad muudatused on tehnilist laadi. Kuna muudetakse määruse paljusid sätteid, on otstarbekas kehtestada määruse uus terviktekst. Uue vormiga muutub oluliselt tunnistuse kujundus, nt värvilahendus, andmeväljade paigutus ja graafiline disain. Eelnevalt tulenevalt tunnistatakse kehtetuks siseministri 18. veebruari 2016. aasta määrus nr 70 „Rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistuse vorm ja sellele kantavate andmete loetelu“.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi nõunik Jana Laane (jana.laane@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusnõunik Maret Saanküll (maret.saankyll@siseministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskiri on keeleliselt toimetamata.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamise, muu menetluses oleva eelnõu ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu eesmärk

Kuna 31. mail 2026. aastal lõpeb senine leping tunnistuse väljaandmiseks, siis on sõlmitud uus leping ID-1 formaadis isikut tõendavate dokumentide väljaandmiseks, millega tagatakse alates 1. juunist 2026. aastast ka tunnistuse väljaandmine. Uue lepingu rakendamiseks ja tunnistuse võltsimiskindluse tagamiseks kehtestatakse ja võetakse kasutusele uus dokumendivorm. Eelnõu eesmärk on tagada uue tunnistuse vormi kasutusele võtmisel selle kooskõla õigusaktidega.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb neljast paragrahvist, millest viimases sätestatakse määruse jõustumine.

Eelnõu § 1 kehtestab tunnistuse vormi. **Lõike 1** kohaselt on tunnistus ümarate nurkadega plastikkaart mõõtmetega 85,6 x 53,98 millimeetrit. **Lõikega 2** kehtestatakse tunnistuse vorm, milles kajastatakse tunnistuse kujundus, värvilahendus, andmeväljade paigutus ja nähtavad turvaelemendid. Võrreldes varasemaga muutub tunnistuse kujunduse värvilahendus ja graafika ning kaardile lisatakse turvaelemendid, et tõsta tunnistuse võltsimiskindlust.

Eelnõu § 2 sätestab tunnistusele kantavad andmed. **Lõike 1** kohaselt kantakse tunnistuse esiküljele järgmised andmed:

- 1) kasutaja näokujutis;
- 2) kasutaja perekonnanimi;
- 2) kasutaja eesnimi;
- 3) kasutaja sünniaeg;
- 4) kasutaja isikukood;
- 5) kasutaja kodakondsus;
- 6) tunnistuse kehtivuse viimane kuupäev;
- 7) kasutaja allkirjakujutis;
- 8) tunnistuse number.

Lõike 2 kohaselt kantakse tunnistuse tagaküljele järgmised andmed:

- 1) kasutaja elukoht;
- 2) märge eesti keeles „LUBATUD TÖÖTADA ALATES [töötamise alguse kuupäev]“ ja inglise keeles „PERMITTED TO WORK FROM [töötamise alguse kuupäev]“;
- 3) tunnistuse väljaandja;
- 4) tunnistuse väljaandmise kuupäev;
- 5) märge eesti keeles „See tunnistus tõendab kasutaja õigust viibida Eesti Vabariigis selle kehtivusaja jooksul, kuid mitte ületada riigipiiri.“ ja inglise keeles „This certificate is proof of the holder’s right to stay in Estonia during the period of validity of this certificate but not to cross state border.“.

Võrreldes varasema vormiga kantakse kasutaja allkirjakujutis tunnistuse esiküljele ja elukoha andmed tunnistuse tagaküljele. Kui varasemalt kirjutas rahvusvahelise kaitse taotleja allkirja tunnistusele käsitsi, siis nüüd lisatakse allkirjakujutis tunnistuse isikustamise käigus. Märked kaardi tagaküljele kantakse lisaks inglise keelele ka eesti keeles.

Lõige 3 sätestab nõuded fotole, mida kasutatakse rahvusvahelise kaitse taotleja näokujutise kandmiseks tunnistusele. Esitatud foto peab vastama isikut tõendavate dokumentide seaduse § 15 lõike 7 alusel kehtestatud isikut tõendava dokumendi väljaandmise taotlemisel fotole esitatavatele nõuetele.

Lõige 4 sätestab erisused allkirjakujutise kandmiseks tunnistusele. Noorema kui 15-aastase, piiratud teovõimega täisealise või allkirjavõimetu isiku tunnistusele kantakse kolme rukkilille stiliseeritud kujutis.

Lõige 5 sätestab erisused 7–14-aastase või piiratud teovõimega täisealise allkirjakujutise kandmiseks tunnistusele. 7–14-aastane või piiratud teovõimega täisealine võib taotlusel esitada enda allkirjakujutise. Kui 7–14-aastane või piiratud teovõimega täisealine tunnistuse kasutaja oma allkirjakujutise esitab, siis kantakse tunnistusele ka tema allkirjakujutis.

Eelnõu § 3 kohaselt tunnistatakse kehtetuks siseministri 18. veebruari 2016. aasta määrus nr 70 „Rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistuse vorm ja sellele kantavate andmete loetelu“.

Eelnõu § 4 sätestab määruse jõustumise 1. juunil 2026. aastal, sest senine leping tunnistuse väljaandmiseks lõpeb 31. mail 2026. aastal. Tunnistuse väljaandmine jätkub Eesti Vabariigi ja lepingupartneri vahel sõlmitud uue ID-1 formaadis dokumentide väljaandmiseks sõlmitud lepingu alusel. Määruse jõustumise ajaks on lõpetatud määruse rakendamiseks vajalikud ettevalmistavad tegevused.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

6. Määruse mõjud

Eelnõus kavandatud muudatused on tehnilist laadi ja neil ei ole olulist mõju.

7. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks vajalikud infotehnoloogilised arendustööd Politsei- Piirivalveameti andmekogus on määruse jõustumise ajaks tehtud. Infotehnoloogiliste arenduste tegemiseks vajalikud kulud on kaetud Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse eelarvest.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 01.juunil 2026. aastal, sest selleks ajaks on lõpetatud määruse rakendamiseks vajalikud ettevalmistavad tegevused ja jõustub uus ID-1 formaadis dokumentide väljaandmiseks sõlmitud leping.

9. Eelnõu koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu koostööstamiseks Välisministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Politsei- ja Piirivalveametile.